

Българската помощ за развитие: подкрепа за едно по-добро бъдеще

Като държава член на ЕС и социално и политически отговорен участник в международните отношения, от 2007 г. България активно се ангажира в международното сътрудничество за развитие. През 2011 г. Министерският съвет приема Постановление 234 – документ, представляващ крайъгълен камък на българската политика за сътрудничество за развитие, заедно с новия Европейски консенсус за развитие. В общ план е необходимо да се изтъкне, че през 2017 г. от общо 108 млн. лв. на предоставена официална помощ за развитие (ОПР) от България, 77.4% са насочени към инструментите и фондовете на ЕС за външна дейност, 3.2% - към регионални банки за развитие (ЕБРР и ЧМБТР), по 1.6% - към Групата на Световната банка и към ООН.

В духа на [Средносрочната програма за развитие и хуманитарна помощ за периода 2016 – 2019 г.](#), България финансира проекти за развитие в страните от Западните Балкани - Република Македония, Босна и Херцеговина, Сърбия, Албания, от Черноморския регион - Грузия, Армения, Молдова, Украйна, а също в Афганистан, Монголия, Виетнам и други.

Чрез помощта за развитие се финансират регионални и двустранни проекти. Най-стара традиция в регионалните проекти поставя Комисията за защита на конкуренцията (КЗК), която от 2012 г., организира Софийски форум по конкуренция в полза на развитието на конкурентна бизнес среда. В него участници от **Сърбия, Албания, Босна и Херцеговина, Република Македония** получават възможност да обменят информация и опит в областта на правоприлагането на законодателството, защитаващо лоялната пазарна конкуренция. Създаването на законна и добре регулирана среда на конкуренция, както между участниците в частния сектор, така и в отношенията им с държавните институции, отговаряща на законодателната база и стандартите на ЕС, е едно от необходимите условия не само за развитието на ефективен вътрешен национален пазар, но и с оглед на потенциалната интеграция на една страна в ЕС. Софийският форум по конкуренция в неговото последно издание през 2017 г. се разшири от Западните Балкани към Източно партньорство чрез участието на Грузия.

През 2017 г. Националният статистически институт реализира проект за обучение на тема „Въведение в теорията и организацията на статистическите изследвания” според стандартите за събиране, обработване, анализ и публикуване на статистическа информация на ЕС за участници от **Украйна, Армения, Азербайджан, Беларус, Грузия и Молдова** В подкрепа на инициативата бяха отпуснати на НСИ средства в размер на 105 729 лв. с цел

повишаване на квалификацията в областта на статистиката на младши служители в съответните страни.

На двустранна основа България подкрепя финансово с ОПР проекти за развитие в редица страни.

Детска градина „Виетнам-България“ в Ханой, Виетнам

„Chào mừng bạn đến Viet nam!” Или „Добре дошли във **Виетнам**”, казано на български. С българската помощ за развитие в детска градина „Виетнам-България“ в Ханой през 2015 г. беше оборудвана класна стая за запознаване с българските букви, музика и танци. Закупени в България и доставени на детската градина бяха традиционни предмети, картини, книги, настолни игри и детски народни носии.

Оборудвана и декорирана в български стил бе и създадената през 2014 г. класна стая „Ян Бибиян“, в която всяка година се обучават около 25 нови деца от предучилищна възраст. Изградена със средства по проекта беше и „Къщичка на приказките“. Представители на Дирекция „Образование“ на община Ханой, членове на Управителния съвет на детското заведение, преподаватели и родители уважиха тържеството по повод изпълнението на проекта през месец ноември 2015 г.

Предвид целите за последователност и устойчивост на резултатите на официалната помощ за развитие, през 2016 г. беше подкрепен и финансиран втори проект с детска градина „България-Виетнам“ за доставка и монтаж на енергийна система за затопляне на вода на обща стойност 32 298 лв. Проектът има за цел да внедри съвременни и енергийно ефективни технологии за затопляне на вода, позволяващи значително съкращаване на разходите за електроенергия в детското заведение. На 29 май 2017 г. с празнична програма официално беше открита новата система.

Афганистан също е бенефициент на българска официална помощ за развитие. От 2015 г. страната ни отпуска средства за подобряване на административния капацитет в Афганистан. Подкрепата в това направление се реализира чрез ежегодно организиране на

курсове за афганистански дипломати, полицейски служители и други служители от държавния сектор.

Част от българското финансиране е предназначено за осъществяване на програми за интеграция на доброволно завръщащите се афганистански мигранти и подобряване на условията на живот и образование на афганистански деца.

Украйна е една от страните, дългогодишни бенефициенти на българската помощ за развитие. В първите дни на декември 2016 г. в посолството на България в Украйна се състоя подписването на Споразумения за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ между посолството на България в Украйна и ръководителите на Харковския национален университет „В. Н. Каразин“, Мелитополския държавен педагогически университет „Богдан Хмелницки“, 293-ти Киевски лицей, Измаилския държавен хуманитарен университет, Бердянския държавен педагогически университет.

Сходно споразумение бе подписано и с Първо Билоцерковско специализирано училище №1. Чрез финансираните проекти бяха оборудвани кабинети за интерактивно езиково обучение. Бенефициентите на помощта за развитие получиха компютърни конфигурации и програмни приложения, интерактивни дъски, прожектори и друга техника, свързани в системи за интерактивно езиково обучение.

През 2017 г. в Украйна бяха подписани нови споразумения за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на Львовския национален университет, Киевския национален университет, Приморския регионален украинско-български лицей и Городненското училище. По проекта се закупи техника за интерактивно езиково обучение, подобно на кабинета, оборудван в Болградската гимназия.

Кабинет по езиково обучение в Болград, Украйна

За нуждите на 31-во средно общообразователно училище в град Одеса беше закупено оборудване на интерактивен езиков кабинет за повишаване на знанията и уменията на учениците, изучаващи чужди езици, включително български. Проектът, на стойност 32 674

лв., беше реализиран в периода м. октомври 2017 г. – м. януари 2018 г. и спомогна за съществено повишаване на качеството на чуждоезиковото обучение в училището.

В рамките само на няколко години България отпусна значителни суми като помощ за

развитие на **Грузия**. Институции и неправителствени организации от страната кандидатстваха с разнообразни проекти за българска помощ, които днес правят по-добър живота на много грузински граждани.

Сред инициативите с висок социален принос е проектът за предоставяне на оборудване на отделение „Нова клиника за деца“ в Тбилиси. Той се осъществи през 2015 г. заедно с Асоциацията на самаритите в Грузия. Болницата получи жизнено необходимо оборудване (респиратори и монитори за наблюдение) за дългосрочно хоспитализирани деца в тежко здравословно състояние.

Нова клиника за деца в Тбилиси, Грузия

В полза на децата е и проект, финансиран от българската помощ за развитие през 2016 г. на стойност 181 905 лв. Проектът бе осъществен в сътрудничество с УНИЦЕФ-Грузия, чрез който бе изграден детски център за деца с увреждания в град Боржоми.

Гражданските права – основен елемент за развитието на всяко модерно и демократично общество – също са във фокуса на българската помощ за развитие. Така за укрепване на капацитета на Службата на омбудсмана в област Самегрело-Земо Сванети през 2014 г. бяха отпуснати 18 000 лв., а през 2015 г. – 23 490 лв. Със същата цел на Службата на омбудсмана в област Кахети през 2016 г. бяха предоставени 32 905 лв.

Проектът „Повишаване на капацитета на Висшето училище по правосъдие на Грузия (ВУП)“ – инициатива по Плана за действие на Съвета за Европа – с продължителност от година и половина (август 2016 г. – януари 2018 г.), мобилизира усилията на няколко държави и беше финансиран с доброволните приноси на България, Лихтенщайн, Литва, Норвегия, Словакия и Швеция. Целта на проекта - да спомогне за повишаване на капацитета на Висшето училище по правосъдие на Грузия чрез организиране и предоставяне на висококачествени обучителни програми за съдии и съдебен персонал - беше успешно постигната. Затова и по

време на заключителното тържество, състояло се на 23 януари 2018 г. в Тбилиси, присъстващите изразиха благодарност на донорите и дадоха висока оценка за постигнатите резултати.

На висока обществена и здравна значимост се радва тристранният проект за изграждане и укрепване на капацитета на Националната Агенция по храните на Грузия за оценка и управление на риска. България участва в проекта с 50% съ-финансиране от 247 064 лв., като другата половина от сумата бе отпусната от Държавния департамент на САЩ по фонда „Emerging Donors Challenge Fund”. Проектът бе изпълнен в сътрудничество с Департамента по земеделие на САЩ и Националната агенция по храните на Грузия и е доказателство за осъщественото ефективно и резултатно партньорство с институциите на тези страни. Проектът беше реализиран през 2016 г. и 2017 г., като основната му цел е синхронизиране на стандартите в сферата на безопасността на храните в Грузия със стандартите на ЕС. Именно тук идва и основният български принос – споделиеният опит и технология на страната ни, чиято млечна, месна и животинска продукция намира много добър прием сред европейските потребители. В по-общ план, проектът спомага за насърчаване на икономическия растеж и на търговския обмен между България и Грузия. Той създава благоприятна основа и за все по-тясното сътрудничество между българските, грузинските и американските държавни институции чрез лансирането на механизъм за съвместна работа.

С българската финансова подкрепа се реализира проект за изграждане на мултикултурен образователен център в град Марнеули.

На двустранна основа, през 2015 г. за **Албания** със средствата за официална помощ за развитие е финансиран проект “Изграждане на улица „Княз Борис” в град Балш” на стойност 295 246 лв. В резултат бяха изградени напълно улицата „Княз Борис” и площада „Църква на Главаница”. Обликът на града е напълно променен, а разширената централна част и облагородената инфраструктура допринасят за нарастване броя на туристите.

През 2017 г. Службата на Омбудсмана в Албания кандидатства с проект „Укрепване на административния капацитет на институцията на Омбудсмана в Албания“ на стойност 30 000 евро. Същият бе одобрен за финансиране и към момента тече неговото изпълнение.

През последните години България предостави помощ за развитие по разнообразни проекти на **Босна и Херцеговина**. През 2014 г. страната получи средства за преодоляване на

последците от наводненията, които бяха насочени в две направления: за рехабилитация на обществения Център за социални дейности на град Тузла и за възстановяване на частично разрушен вследствие на наводненията и свлачищата път в община Зворник.

През 2015 г. с български средства беше осигурено обучение в столицата Сараево на дипломирани студенти и млади експерти от държавните институции на Босна и Херцеговина в областта на борбата с корупцията. Беше открит и „Парк на приятелството“ между България и Босна и Херцеговина на улица „Република България“ в Сараево.

През 2016 г. е ремонтиран Културния център на община Източно Ново Сараево. Откриването на центъра се отпразнува с изпълнения на традиционна музика и колоритни народни танци.

Откриване на обновения Културен дом в Източно Ново Сараево, Босна и Херцеговина

Нова детска площадка за Нови Травник, Босна и Херцеговина

На 17 март 2017 г. по проект „Помощ за развитие“ в центъра на град Олово бе открита „Българска чешма“.

Сърбия получи българска помощ за развитие, в подкрепа на усилията на страната по пътя към Европейския съюз. През 2017 г. са финансирани редица инициативи като проекта за укрепване на европейското измерение в образованието и изграждането на капацитет на сръбските образователни институции на стойност 67 965 лв.; информационният проект „Европейски съюз на сръбски език“ на стойност 38 960 лв. За развитието на администрацията на Народната скупщина, а също и за новосформираното Министерство на европейската интеграция на Сърбия бяха предоставени по 70 000 лв.

В началото на 2018 г. беше подписано споразумение за изпълнение на проект „Подобряване на капацитета на институциите и организациите на местно ниво за участие в развитието и прилагането на кохезионната политика на ЕС в Република Сърбия“ отново финансиран по линия на българската помощ за развитие.

С българската помощ за развитие се реализира проект на сдружение „Група на либерални, амбициозни и солидарни“ – гражданска организация от Босилеград. Целта на проекта е да насърчи младите хора да вземат все по-активно участие в доброволни граждански проекти и инициативи. Проектът получи финансовата подкрепа на България в размер на 23 110 лв. Два семинара за младежи от Босилеград и региона бяха организирани в България и в Сърбия, на събитието беше предоставена широка публичност и участниците получиха чудесна възможност да се запознаят не само с възможностите за младежка мобилност в Европа, но и да придобият лидерски и организационни умения.

Програма за запознаване на СМИ на Сърбия с българската помощ за евроинтеграция на Сърбия

През 2018 г., по линия на българската помощ за развитие, в „Медия Център“ беше организирана програма за запознаване на сръбските средства за масова информация с темата „Подкрепа на Република България за процеса на присъединяване на Република Сърбия в Европейския съюз“.

Сред организаторите на програмата бяха Комитетът на юристите по права на човека (ЮКОМ) и Центърът за изследване на миграцията (ЦИМ), които са сред бенефициентите от Сърбия по програмата „Сътрудничество за развитие“. Гост на събитието беше българският посланик в Белград, който се обърна с приветствено слово към присъстващите, сред които бяха много журналисти на регионални и национални медии, представители на неправителствени организации и други.

На 3 май 2018 г. в Димитровград, в присъствието на Омбудсмана на Република България беше подписано Споразумение за безвъзмездна финансова помощ за изпълнение на проект „Повишена комуникация на омбудсмана с гражданите“. Споразумението беше подписано от посланика на България в Белград и от Омбудсмана на Сърбия.

Българската подкрепа получава и **Молдова**. България стартира изпълнението на проекти за развитие в Молдова през 2015 г. в район Тараклия. Беше възложено изпълнението от ПРООН на два проекта за развитие – проект „Чиста вода“, предвиждащ изграждането на осем съоръжения за пречистване на водата в осем населени места и „Ремонт на покрива на общежитието на университета „Григорий Цамблак“ в гр. Тараклия. Финансирането на проектите бе на обща стойност 537 853 лева.

През 2017 год. в Молдова са реализирани редица проекти, с акцент върху подобряване на материално-техническата база на местни учебни заведения и детски градини. Един от най-значимите сред тях беше в помощ на село Кортен, чиято детска градина получи нов кухненски блок.

Основната цел на проекта беше подобряването на санитарните условия за приготвяне на храна на над 150 деца, посещаващи градината и включването към централния водопровод в селото. Така за децата в градината се осигури възможност да се радват на по-чиста и по-качествено приготвена храна.

Обновен кухненски блок в детска градина в Кортен, Молдова

Нова отоплителна система бе изградена в гимназията в село Стояновка. Проектът на обща стойност 97 987 лв. имаше за цел съществено подобряване битовите условия на учениците и преподавателския състав. Поради отсъствието на автономна система за отопление, много помещения в сградата на гимназията не се използваха през зимата, като с новия проект тези проблеми намериха своето решение.

Отопителна система в гимназията в Стояновка, Молдова

В Република Македония българската помощ за развитие отдавна е добре позната. През последните години страната получава финансиране по различни проекти с висока социална значимост. През 2015 г. в село Беранци, община Могила (Битолско) се състоя тържествено откриване на обновеното основно училище „Кочо Рацин“. Ремонтът и обновяването на цялата сграда на училището се извърши с предоставената от България безвъзмездна финансова помощ по линия на международното сътрудничество за развитие и с участието на община Могила в изпълнението на проекта.

Към основно училище „Свети Наум Охридски“ в село Пещани през 2016 г. беше открита нова предучилищна детска градина, финансирана чрез българската помощ за развитие. В церемонията по откриването участваха македонският заместник-министър на труда и социалната политика, кметът на град Охрид и генералният консул на България в Битоля.

С висока социална значимост за гражданите на страната беше проектът за изграждане на „Център за сензорна терапия“ в Скопие, осъществен през 2017 г. на стойност 68 000 лв. Центърът носи името „В моя свят“ и е предвиден за лечение на деца с аутизъм, ADHD и синдром на Аспергер.

В областта на инфраструктурата в Република Македония беше изграден с български средства, по проект на община Щип, мост за пешеходци на река Отиня, на стойност 29 337 лв. Изградена бе спортна площадка и корекционно-обучителна зала за образователна и рехабилитационно-спортна дейност в Специално основно училище за деца със забавено развитие „Д-р Златен Сремец“ в Скопие, на стойност 28 544 лв.

България предостави и специализирано медицинско превозно средство за нуждите на община Струмица, по проект на стойност 73 450 лв., което бе връчено на местните власти в присъствието на българския министър-председател Бойко Борисов.

Специализиран автомобил за община Струмица, Република Македония

Проектите по българската помощ за развитие спомагат да се подобри животът на хора от различни страни по света. Хора, които ние не познаваме, но които познават България и изпитват благодарност към нея. Хора, които вече разпознават в българския народ неговата хуманност и социална ангажираност. Защото въпреки трудните времена, ние сме сред народите, които споделят своя опит, оказват помощ и носят надежда за останалите.

Издание на Министерство на външните работи на Република България, София, май 2018 г.